

نقش عربستان و قطر در ناامنی‌های مرزی ایران طرحی در راستای

استراتژی مهار ایران

مؤلف: مسعود مسعودی

www.ketab.ir

- سرشناسه : مسعودی، مسعود، ۱۳۶۶ -
- عنوان و نام پدیدآور : نقش عربستان و قطر در ناامنی‌های مرزی ایران طرحی در راستای استراتژی مهار ایران / مولف مسعود مسعودی.
- مشخصات نشر : تهران: انتشارات راه دکتری: سنجش و دانش، ۱۳۹۶.
- مشخصات ظاهری : ۱۲۱ ص.
- شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۴۶۵-۲۴۷-۶
- تیراژ : ۵۰۰ نسخه
- قیمت : ۱۸۰۰۰۰ ریال
- وضعیت فهرست‌ریسی : فهرست شده
- یادداشت : ۱۱۲ - ۱۱۹؛ همچنین به صورت زیرنویس.
- موضوع : امنیت مرزی -- ایران
- موضوع : Border security -- Iran
- موضوع : ایران -- روابط خارجی -- عربستان سعودی
- موضوع : Iran -- Foreign relations -- Saudi Arabia
- موضوع : قطر -- روابط خارجی -- ایران
- موضوع : Qatar -- Foreign relations -- Iran
- موضوع : ایران -- روابط خارجی -- قطر
- موضوع : Iran -- Foreign relations -- Qatar
- موضوع : عربستان سعودی -- سیاست و حکومت -- قرن ۲۱
- موضوع : 21st century Saudi Arabia -- Politics and government --
- موضوع : قطر -- سیاست و حکومت -- قرن ۲۱
- موضوع : 21st century Qatar -- Politics and government --
- موضوع : ایران -- سیاست و حکومت -- ۱۳۹۲ -
- موضوع : Iran -- Politics and government -- 2013
- رده بندی کنگره : ۶۹۳۱۷/UA۱۲/۸۳۵
- رده بندی دیویی : ۲۸۵۰۹۵۵/۳۶۳
- شماره کتابشناسی ملی : ۴۸۶۸۰۲۳

www.sanjesh.ir

کلیه حقوق این اثر برای مولف محفوظ می باشد

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۳	فصل اول
۳	کلیات
۴	۱-۱ بیان مسئله
۶	۱-۲ ضرورت
۶	۱-۳ پیشینه
۹	۱-۴ اهداف
۹	۱-۵ سوالات
۹	۱-۵-۱ سوال اصلی
۹	۱-۵-۲ سوالات فرعی
۹	۱-۶ فرضیات
۹	۱-۶-۱ فرضیه اصلی
۹	۱-۶-۲ فرضیات فرعی
۱۰	۱-۷ روش
۱۰	۱-۸ سازماندهی
۱۱	فصل دوم
۱۱	چارچوب نظری
۱۲	مقدمه
۱۳	۲-۱- رویکرد سیاسی عربستان
۱۳	۲-۱-۱ عربستان و مسئله تروریسم
۱۴	۲-۱-۲ سیاست‌های مالی و حمایتی عربستان از داعش
۱۹	۲-۱-۳ عربستان و رژیم صهیونیستی
۲۰	۲-۱-۴ تحولات فلسطین

- ۲۲..... ۲-۱-۵ تحولات لبنان
- ۲۴..... ۲-۱-۶ بحران سوریه
- ۲۶..... ۲-۲ مسئله هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران
- ۲۸..... ۲-۳ عراق و نقش آن در رویکرد عربستان سعودی و ایجاد امنیت در منطقه
- ۲۹..... ۲-۴ دیدگاه ژئوپلیتیک عربستان یا مرزشناسی
- ۲۹..... ۲-۴-۱ تحول روابط ایران و عربستان و تاثیر آن بر ژئوپلیتیک
- ۳۱..... ۲-۴-۲ جایگاه ژئوپلیتیک در روابط ایران و عربستان
- ۳۲..... ۲-۵ در تراتب بودن ایران و عربستان و امنیت ملی آمریکا
- ۳۵..... ۲-۶ روابط سیاسی ایران و عربستان
- ۳۵..... ۲-۶-۱ پیرامون مسائل عراق
- ۳۸..... ۲-۶-۲ برقراری ثبات در منطقه
- ۳۹..... ۲-۷ رویکردهای ایدئولوژیک ایران و عربستان سعودی
- ۳۹..... ۲-۷-۱ تضادهای هویتی
- ۴۰..... ۲-۷-۲ نقش ژئوپلیتیک شیعه در رویکرد عربستان به ایران
- ۴۱..... ۲-۷-۳ شاخصهای بنیادگرایی سنی وهابی در محیط منطقه ایران
- ۴۲..... ۲-۸ سیاستهای مالی و حمایتی ایالات متحده آمریکا در رابطه بر شبه ایران
- ۴۵..... ۲-۹ تاثیر رویکرد اقتصادی عربستان و تاثیر آن بر جمهوری اسلامی ایران
- ۴۵..... ۲-۹-۱ نفت
- ۴۵..... ۲-۹-۲ نقش موازنه قوا در مسئله انرژی
- ۴۶..... ۲-۱۰ رویکرد اقتصادی ایران و قطر و تاثیر آن بر جمهوری اسلامی ایران
- ۴۸..... ۲-۱۱ رویکرد سیاسی قطر در منطقه
- ۵۰..... ۲-۱۱-۱ رویکرد قطر نسبت به مسئله فلسطین
- ۵۲..... ۲-۱۱-۲ نقشآفرینی قطر در تحولات اخیر سوریه
- ۵۵..... ۲-۱۱-۳ رویکرد سیاسی قطر در قبال عربستان
- ۵۶..... ۲-۱۱-۴ رویکرد قطر به مسئله هسته‌ای ایران

- ۵۷-۱۱-۲ رویکرد قطر نسبت به مسئله تروریسم ۵۷
- ۱۲-۲ دیدگاه ژئوپلیتیکی قطر و تاثیر آن بر جمهوری اسلامی ایران ۵۷
- جمع‌بندی ۵۹
- فصل سوم ۶۱
- علل و ریشه‌های اختلافات ایران با عربستان و قطر ۶۱
- مقدمه ۶۲
- ۳-۱- ریشه‌یابی ۶۳
- ۱-۱-۳ منازعات جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی پس از انقلاب اسلامی ۶۴
- ۲-۱-۳ اهمیت ژئوپلیتیک عربستان ۶۵
- ۱-۲-۳-۱ اهمیت فرهنگی و اعتبار بی‌المللی ۶۵
- ۲-۱-۳-۲ ژئوپلیتیک انرژی ۶۶
- ۳-۱-۳-۳ وهابیت ۶۶
- ۲-۳-۲ ذهنیت جایگزینی ۶۷
- ۳-۳-۲ ناهنجاری ایدئولوژیک در سیاست خارجی ایران و عربستان ۶۸
- ۱-۳-۲ رقابت ۶۸
- ۲-۳-۲ تروریسم بنیادگرایانه ۶۹
- ۴-۳-۲ وضعیت داخلی و چالش‌های آن ۷۲
- ۵-۳-۲ شیعیان ۷۳
- ۶-۳-۲ جنگ قدرت میان شاهزادگان ۷۴
- ۱-۳-۶-۲ جانشینی ۷۴
- ۲-۳-۶-۲ جایگاه منطقه‌ای و چالش‌های آن ۷۴
- ۷-۳-۲ تاثیرات بهار عربی بر عربستان ۷۶
- ۸-۳-۲ موج دموکراسی‌خواهی و چالش مشروعیت ۷۷
- ۱-۳-۸-۲ واکنش عربستان به دگرگونی‌های بهار عربی ۷۸
- ۲-۳-۸-۲ مداخله در بحرین ۷۹

۸۰	۳-۸-۳ راهبرد عربستان در یمن
۸۱	۳-۸-۴ تبلیغات علیه ایران
۸۲	۳-۸-۵ رویکرد تهاجمی نسبت به سوریه
۸۵	۳-۹ ریشه اختلافات ایران و قطر
۸۸	۳-۱۰ جایگاه مسئله فلسطین در سیاست خارجی قطر
۸۸	۳-۱۰-۱ ریشه‌یابی اقدامات قطر در مقابل بحران سوریه
۸۹	۳-۱۰-۲ چالش‌ها و فرصت‌های سیاست خارجی قطر
۹۰	۳-۱۱ هم‌ارایی عربستان و قطر و نقش آن در تحولات منطقه
۹۲	جمع‌بندی
۹۴	فصل چهارم
۹۴	نقش عربستان و قطر در ایجاد امنیت مرزی ایران
۹۵	مقدمه
۹۵	۴-۱ مرزها و متولیان برقراری امنیت آن در جمهوری اسلامی ایران
۹۹	۴-۲-۳ تنش‌های قومی مذهبی
۱۰۱	۴-۳ مولفه‌های ناامنی در مناطق مرزی کشور
۱۰۳	۴-۴ حضور قدرت‌های فرامنطقه‌ای
۱۰۴	۴-۵ حمایت کشورهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای از داعش و گروه‌های تروریستی
۱۰۴	۴-۵-۱ حمایت مالی از داعش
۱۰۷	۴-۵-۳ فرقه‌گرایی و بنیادگرایی در پاکستان
۱۰۸	۴-۶ راهکارهای دستیابی به امنیت در مرزها
۱۱۰	جمع‌بندی
۱۱۱	منابع و مأخذ

کشورهای جامعه بین‌المللی بر حسب معیارهای متعدد اقتصادی، سیاسی، دموکراتیک، فرهنگی، نظامی و ... در هر نقطه از جهان تلاش می‌نمایند با بهره‌گیری از ابزارهای گوناگون بر میزان نفوذ و استیلای خویش بر منطقه بیافزایند. منطقه غرب آسیا نیز در این راستا مستثنی نبوده و ایران، عربستان و قطر نیز تلاش می‌نمایند خود را به یگانه قدرت منطقه تبدیل نمایند. بالا گرفتن تنش‌ها میان تهران و ریاض در طول سال‌های اخیر، ما را بر آن داشت که بررسی سیاست عربستان سعودی و قطر در ایجاد ناامنی در مناطق مرزی و تشدید اختلاف‌های قومی-مذهبی داخلی بپردازیم.

عربستان سعودی در طول دهه اخیر سرمایه‌گذاری مالی، ایدئولوژیکی و تسلیحاتی گسترده‌ای را در مناطق سنی نشین بهره‌بردارستان بلوچستان کرده تا آن جا که به گفته مقامات امنیتی ایران هم اکنون ده‌ها گروه شبه نظامی در این منطقه بر علیه نظام فعالیت می‌نمایند. عرب‌های ایرانی ساکن خوزستان و مناطق جنوبی کشور همواره یکی از گروه‌های مورد هدف سعودی بوده است.

در نظریه‌های روابط بین‌الملل و سیاست خارجی، تمدن‌رین چالش پیش روی دولت‌های کوچک و ذره‌ای، حفظ بقا تعریف می‌شود. بر این اساس گفته شده چنین کشورهایی یا باید با قدرت‌های بزرگ منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای متحد شوند تا دشمنان نتوانند به آنها تعرض شوند و یا اینکه سعی می‌کنند بین قدرت‌های منطقه و یا قدرت‌های جهانی، توازن به وجود آورند. با توجه به شواهد امر می‌توان گفت که قطر از هر دوی این سیاست‌ها به طور همزمان بهره می‌برد.

در سال ۲۰۱۱ و علی‌الخصوص سال ۲۰۱۲ همزمان با وقوع و بسط بیداری اسلامی یک نقش ویژه امنیتی اطلاعاتی برای قطر توسط سرویس اطلاعاتی سیا تعریف شد که مهمترین نام‌ریت آن بی‌ثباتی سازی کشورهای با ثبات در غرب آسیا شامل ایران، سوریه، عراق، لبنان و ... و نفوذ در کشورهای قیام‌کننده مانند مصر، لیبی و تونس از طریق گسترش سلفی‌گری و کمک‌های مالی برای به انحراف کشیدن انقلاب‌ها بود.

در این میان ایران به عنوان الهام بخش بیداری اسلامی در راس این سناریو اطلاعاتی قرار گرفت و در جنوب شرق ایران مثلث عربستان سعودی، قطر و طالبان با کمک برخی افسران اطلاعاتی پاکستان که گرایش وهابی‌گری داشتند بر شدت کار عملیات پنهان اطلاعاتی در جنوب شرق افزوده شد.

قطر به صورت ویژه روی گروه‌های تروریست تمرکز کرد و عربستان نیز پیوندش را با اپوزیسیون سبز به شرط توجه جریان فتنه به خواسته‌های وهابیون منطقه برای امتیاز دادن نظام به آنها عمیق‌تر کرد و البته هردو کشور هدف مشترک ترویج سلفی‌گری در جنوب شرق را در اولویت قرار دادند.

www.ketab.ir